

บทบาทของอาจารย์นิเทศก์
ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

นายวิวัฒน์ ใจเที่ยง

004841

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

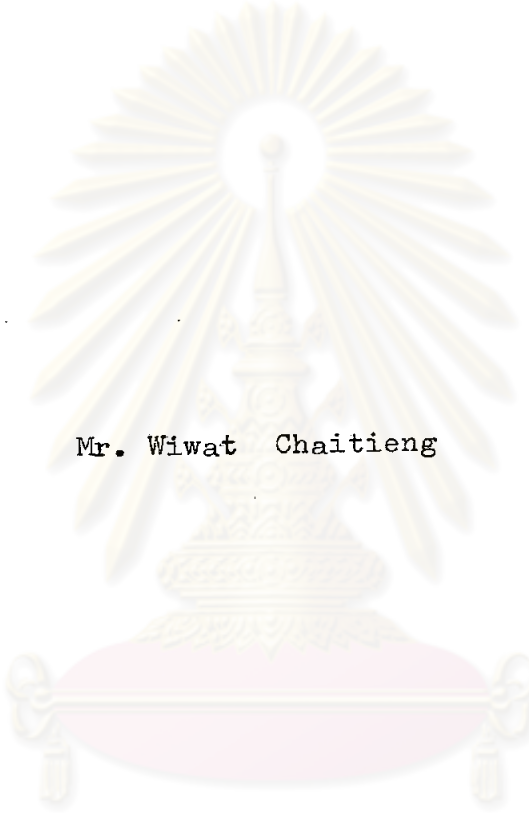
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

THE ROLE OF COLLEGE SUPERVISORS
IN TEACHERS COLLEGES IN NORTHEASTERN THAILAND

Mr. Wiwat Chaitieng

คุณย์วิทยุพัชรากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1977

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ
ประเทศไทย

โดย   นายวิวัฒน์ ใจเที่ยง

แผนกวิชา   บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. สายหยุด จำปาทอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญจิตราคุณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สายหยุด จำปาทอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. บุญมี เฌรยอก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ
ประเทศไทย

ชื่อนิสิต   นายวิวัฒน์ ใจเที่ยง

อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ คร. สายหยุด จำปาทอง

แผนกวิชา   บริหารการศึกษ

ปีการศึกษา   2520

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครู
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างและวิธีการจัดการนิเทศการฝึกสอนของวิทยาลัยครู
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่จะช่วยในการนิเทศการฝึกสอนของวิทยาลัยครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการรวบรวมข้อมูลได้ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน กล่าวคือ ตอนที่ 1 จะสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนตอนที่ 2 จะสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในคำคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ บทบาทภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ โครงสร้างและการดำเนินงาน โครงการฝึกสอน และองค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน แบบสอบถามดังกล่าวได้สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าจากตำรา รายงานการสัมมนาและการประชุม รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดลองขั้นต้น (Try Out) ในวิทยาลัยครู 5 แห่ง ต่อมาได้มีการปรับปรุงแบบสอบถามดังกล่าว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการฝึกสอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแก้ไขจนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยประกอบด้วยรายการสอบถามจำนวนรวม 80 ข้อ

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้รับแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารวิทยาลัยครูจำนวน

188 คน อาจารย์นิเทศก์จำนวน 172 คน และนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 404 คน ในวิทยาลัย
ครู จำนวน 6 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จากจำนวนแบบสอบถามที่
แจกทั้งหมด 764 ฉบับ ปรากฏว่า ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำมาวิเคราะห์
ได้ จำนวน 559 ฉบับ (ร้อยละ 73.17)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ $z - test$

ผลการวิจัย

1. อาจารย์นิเทศก์ควรมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนประถมศึกษาามาก่อน
2. อาจารย์นิเทศก์ควรเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบกับมีอารมณ์มั่นคงหนักแน่น และควรมี
ความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์กับความสามารถในการสังเกตการสอน
3. อาจารย์นิเทศก์ควรร่วมปรึกษาหารือกับครูใหญ่ ครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหาของ
นักศึกษาฝึกสอน
4. การมีเจ้าหน้าที่ธุรการประจำแผนกฝึกสอนมีความจำเป็น
5. การสรรหาอาจารย์นิเทศก์ควรกระทำโดยการคัดเลือกมาจากภาควิชาต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้อง
6. การแบ่งงานการนิเทศควรกระทำโดยจัดอาจารย์นิเทศก์เป็นกลุ่มให้รับผิดชอบกลุ่ม
โรงเรียนร่วมกัน
7. การจัดอาจารย์นิเทศก์ออกทำการนิเทศควรจัดให้ทั้งอาจารย์นิเทศก์เต็มเวลา
และบางเวลา
8. อาจารย์นิเทศก์ควรได้สังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนคนละ 3-5 ครั้งตลอด
การฝึกสอน
9. ควรได้มีการจัดการประชุมปฏิบัติการหรือสัมมนาเกี่ยวกับการสอนและพัฒนาการ
ใหม่ ๆ ทางการศึกษาแก่อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง
10. ควรจัดให้มีศูนย์อุปกรณ์หลักสูตรขึ้นในวิทยาลัยครู

11. การจัดยานพาหนะให้เพียงพอและสะดวกแก่การนิเทศมีความสำคัญ
12. การเลือกเฟ้นสรรหาอาจารย์นิเทศมีความสำคัญ
13. ควรได้มีการจัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาที่จำเป็นต่อการฝึกสอนก่อนออกทำการ-

ฝึกสอน

คุรุณย์วิทยทรัพย์ากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗

Thesis Title   The Role of College Supervisors in Teachers
   Colleges in Northeastern Thailand

Name   Mr. Wiwat Chaitieng

Thesis Advisor   Dr. Saiyud Champatong

Department   Educational Administration

Academic Year   1977

ABSTRACT

Purposes of the Study

1. To study the role and responsibilities of college supervisors.
2. To study the structure and management of the student teaching program.
3. To study factors influencing the student teaching program.

Methods of the Study

A descriptive survey method of research in the form of questionnaire was employed in gathering data for this study. The questionnaire consisted of 2 parts : the first part was concerned with general status of the respondents; the second part dealt with opinions concerning the qualifications of college supervisors, the role and responsibilities of college supervisors, the structure and management of the student teaching program, and factors influencing the student teaching program. In the initial stage, items in the

questionnaire were compiled from textbooks, seminar and conference reports, and research studies related to the present study. The questionnaire was tried out in 5 teachers colleges. After that, a revision of some items was made with consultation of the advisor and specialists in supervision of student teaching. Then the final form of the questionnaire evolved consisting of 80 items.

The questionnaires were distributed to 188 college administrators, 172 college supervisors, and 404 student teachers at 6 teachers colleges in northeastern Thailand. Out of the 764 questionnaires distributed, 559 completed copies (73.17 per cent) were returned.

The data were analyzed by using percentages, means, standard deviations, and the z - test.

Findings and Conclusions

Significant findings and conclusions are summarized as follows :

1. College supervisors should have taught in the elementary-school before.
2. College supervisors should be highly responsible and emotionally mature persons. They also should be capable of human relations functions and should be able to demonstrate teaching techniques to student teachers.
3. College supervisors should have regular consultation with principals and cooperating teachers to help solve student teachers' problems.

4. A clerical staff for the Division of the Supervision of Student Teaching is essential.

5. College supervisors should be selected from various departments concerned.

6. College supervisors should be assigned in groups in supervisory work and be responsible for the assigned group of cooperating schools.

7. The supervisory staff should consist of both full-time and part-time college supervisors.

8. College supervisors should observe student teachers teaching in class 3 to 5 times during the student-teaching period.

9. Workshops or seminars on new teaching techniques and new developments in education should be periodically held for college supervisors and cooperating teachers.

10. There should be the curriculum laboratory in the teachers college.

11. Provision of transportation facilities for college supervisors is of importance.

12. Selection of qualified college supervisors is important.

13. Prerequisite courses should be effectively administered to student teachers before their actual fieldwork begins.

กติกิกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ ดร. สายหยุด จำปาทอง อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัยในการแก้ไขเรียบเรียง โดยใกล้ชิดตลอดเวลา และอาจารย์ ดร. บุญมี เณรยอศ ได้กรุณาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร. อรสา คิสสระ และ ดร. อตโต เจ ชิปลา ที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถามและให้ข้อวิจารณ์เสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

การวิจัยนี้สำเร็จล่วงได้ด้วยความร่วมมือของผู้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลมากพอสำหรับการวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ประภาพิศ สัมชากเจตน อาจารย์อารมย์ สนานุกู อาจารย์ทัศน ทัศนียานนท์ อาจารย์วรรณวิภา จิตุชัย อาจารย์พัฒนา เหล่าวิศาลสุวรรณ อาจารย์สีหิศักดิ์ จุลศิริพงศ์ และอาจารย์วัลลภ พุ่มพวง ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการแจกและรวบรวมแบบสอบถามแทนผู้วิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่เคารพนับถือจำนวนมากที่ได้ช่วยเหลือรวมทั้งสนับสนุนการวิจัยนี้ตลอดมา ความอนุเคราะห์ดังกล่าว เป็นส่วนสำคัญยิ่งที่เอื้ออำนวยให้การวิจัยสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ได้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิวัฒน์ ใจเที่ยง

บทที่

หน้า

3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	22
	กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย	22
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
	การรวบรวมข้อมูล	25
	การวิเคราะห์ข้อมูล	27
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	28
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
	ลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	30
	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม	31
	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์	43
	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์	66
	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างและการดำเนินงานโครงการฝึกสอน	82
	การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	105
	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์	108
	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับโครงสร้างและการดำเนินงานโครงการฝึกสอน	120
	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งเสริมการนิเทศการฝึกสอน	124
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	126
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	126
	วิธีดำเนินการวิจัย	126
	สรุปผลการวิจัย	127

บทที่	หน้า
อภิปรายผลการวิจัย	131
ข้อเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก	148
ประวัติการศึกษา	167

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนและใช้วิเคราะห์ได้... .. .	26
2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.	31
3	จำนวนผู้บริหารวิทยาลัยครูและอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามอายุ... .. .	32
4	จำนวนนักศึกษาฝึกสอนจำแนกตามอายุ... .. .	33
5	จำนวนผู้บริหารวิทยาลัยครูและอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามวุฒิ... .. .	34
6	จำนวนนักศึกษาฝึกสอนจำแนกตามระดับการศึกษา... .. .	35
7	จำนวนผู้บริหารวิทยาลัยครูจำแนกตามอายุราชการ... .. .	36
8	จำนวนอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามวิชาเอกและวิชาโท	37
9	จำนวนอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามสังกัดคณะวิชา	38
10	จำนวนอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามระยะเวลาที่เป็นอาจารย์นิเทศก์... .. .	39
11	จำนวนอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามลักษณะการนิเทศ... .. .	40
12	จำนวนอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามระยะเวลาที่สอนในวิทยาลัยครู	41
13	จำนวนอาจารย์นิเทศก์จำแนกตามประสบการณ์การศึกษาค้นการนิเทศ	42
14	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอายุของอาจารย์นิเทศก์... .. .	43
15	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาของอาจารย์- นิเทศก์.	44
16	ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการผ่านการศึกษาของอาจารย์- นิเทศก์.	46

ตารางที่

หน้า

62	ค่านัยสำคัญของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์นี้เทศก์... .. 123
63	ค่านัยสำคัญของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบทางค่านบริหาร 124
64	ค่านัยสำคัญของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบทางค่านวิชาการ... .. 125

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย